

Hem>Dina rättigheter>Grundläggande rättigheter>Företag och mänskliga rättigheter

På privaträttens område kommer pågående ärenden och förfaranden som inleddes innan övergångsperioden löpte ut att fortsätta i enlighet med EU-rätten. Relevant information om Storbritannien kommer att finnas kvar på e-juridikportalen till slutet av 2022 enligt en ömsesidig överenskommelse med Storbritannien.

Стопанска дейност и права на човека**Skottland****1. С какъв вид правна защита разполагам във Вашата държава, ако стана жертва на нарушение на правата на човека, свързано със стопанска дейност? Тази защита включва ли обезщетение?**

Законът на Шотландия от 1998 г. изисква всички законодателни актове, приети от шотландския парламент, и всички актове на членовете на шотландското правителство да бъдат съвместими с правата, съдържащи се в Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Съгласно Закона за правата на човека от 1998 г. е незаконосъобразно публичните органи в Шотландия да действат по начин, който е несъвместим със залегналите в Конвенцията права. Ако възникнат нарушения на правата на човека, шотландските съдилища разполагат с правомощията да разгледат случаите и да осигурят средства за правна защита.

В Закона за дружествата от 2006 г. се определя правното основание за създаване и управление на дружества. Наказателното отделение и прокуратура (COPFS) разполага с правомощието да образува производства срещу шотландски предприятия пред шотландски съдилища, когато има доказателства за извършено престъпление.

Законът за трафика и експлоатацията на хора (Шотландия) от 2015 г. консолидира и укрепва действащото наказателно право на Обединеното кралство срещу трафика и експлоатацията на хора и също така подобрява положението на жертвите и подкрепата за тях.

Законът съдържа разпоредби, чрез които се установява единно престъпление „трафик на хора“, обхващащо всички видове експлоатация както на възрастни, така и на деца; определя законоустановени утежняващи вината обстоятелства, свързани с трафик на хора, които се вземат предвид при други престъпления; и преформулира предишното самостоятелно престъпление „робство, принудително подчинение и принудителен или задължителен труд“.

В член 4 от Закона от 2015 г. се установява престъплението „робство, принудително подчинение и принудителен или задължителен труд“, което трябва да се тълкува в съответствие с член 4 от ЕКПЧ.

Юридически лица (например дружества), организации без правосубектност и партньорства може да бъдат подведени под отговорност за престъплението „трафик на хора“ или за престъпление по член 4 от Закона от 2015 г. В член 39 от Закона от 2015 г. се предвижда, че съответните физически лица в рамките на такива организации (например директор) също може да бъдат подведени под отговорност за описаните по-горе престъпления.

Съгласно Закона от 2015 г. главният прокурор публикува указания за прокурорите във връзка с наказателното преследване на евентуални или потвърдени жертви на престъплението „трафик на хора“ и престъплението по член 4 (робство, принудително подчинение и принудителен или задължителен труд). COPFS продължава да прилага тези указания, за да гарантира, че жертвите не подлежат на наказателно преследване във връзка с престъпления, извършени като последица от горепосочените престъпления.

Омбудсманът по публичните услуги на Шотландия (SPSO) разполага с широки правомощия. Той е последната инстанция за подаване на жалби във връзка с повечето децентрализирани публични служби в Шотландия. SPSO също така осигурява независима услуга за преглед за шотландския фонд за солидарност, като разполага с правомощия да отменя и заменя решения, приети от съветите относно молби за общностни грижи и отпускане на безвъзмездни средства в условията на криза. SPSO изпълнява изключително ограничена роля в областта на обезщетенията. Резултатите от неговата дейност обикновено са под формата на препоръки за публичните служби, срещу които са подадени жалби.

Правомощията и задълженията са определени в Закона за омбудсмана по публичните услуги на Шотландия от 2002 г.

Когато дадено лице счита, че неговите човешки права са нарушени, то може да пожелае да получи независима правна консултация.

2. Имате ли специфични правила за тежки нарушения на правата на човека? Тези правила важат ли за престъпления в областта на околната среда или тежка експлоатация на труда?

В документа относно правата и отговорностите на земевладение в Шотландия, публикуван от шотландското правителство, както се изисква съгласно Закона за аграрната реформа (Шотландия) от 2016 г., се определят шест принципа, които помагат да се формира политиката в областта на поземлените въпроси в Шотландия. Първият от тези принципи гласи: „Общата рамка на правата, отговорностите и публичните политики в областта на поземлените въпроси следва да насърчава, изпълнява и зачита съответните права на човека във връзка със земята, да допринася за публичния интерес и благополучие и да балансира публичните и частните интереси. Рамката следва да подкрепя устойчивото икономическо развитие, да опазва и подобрява околната среда и да спомага за постигането на социална справедливост и за изграждането на по-справедливо общество“.

Съгласно Закона от 2016 г. шотландските министри са длъжни да извършват редовен преглед на този документ и да се отчитат пред парламента.

Отговорът на въпрос 1 съдържа информация, свързана с трафика и експлоатацията на хора.

3. Аз съм жертва на нарушение на правата на човека, произтичащо от дейности на европейска транснационална корпорация, което е било извършено извън Европейския съюз. Имам ли достъп до съдилищата във вашата държава, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? При какви условия мога да претендирам за нарушаване на моите права? Къде мога да намеря допълнителна информация?

Конкретните средства за правна защита, достъпни при нарушение на дадено право на човека, ще зависят от това дали въпросното право е предвидено в общото право или в статут.

Член 2 от Закона за трафика и експлоатацията на хора (Шотландия) от 2015 г. предвижда престъплението „трафик на хора“ да може да се прилага към определено поведение както в Обединеното кралство, така и извън него, като отразява факта, че свързаната с трафик на хора дейност може да обхваща и дейности, извършвани изцяло или частично извън територията на Шотландия.

Законът от 2015 г. също така предвижда, чеграждани на Обединеното кралство, лица с обичайно местопребиваване в Шотландия към момента на извършване на престъплението или организации, учредени съгласно правото на част от Обединеното кралство, може да бъдат подведени под наказателна отговорност за експлоатация на хора независимо от мястото, където е извършено съответното деяние. Въпросът дали дадено лице е с обичайно местопребиваване в Шотландия се определя с оглед на всички факти и обстоятелства по делото. Всички други лица може да бъдат подведени под наказателна отговорност за трафик на хора само ако която и да е част от съответното деяние е извършена на територията на Обединеното кралство или ако съответното деяние е извършено по отношение на лице, което пристига или влиза в Обединеното кралство, напуска или пътува в рамките на Обединеното кралство.

4. Могат ли омбудсманът, органите по въпросите на равенството или националните институции по правата на човека да подкрепят жертви на нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, ако те са извършени от европейски транснационални корпорации извън Европейския съюз? Могат ли тези органи да разследват моя случай, ако не съм гражданин на ЕС и не живея в Съюза? Има ли други държавни служби (като например инспекторат по труда или по въпросите на околната среда) във Вашата държава, които могат да разследват моя случай? Къде мога да намеря информация относно моите права?

Регулаторната рамка за стопанската дейност в Шотландия е подобна в много отношения на тази в останалата част от Обединеното кралство и Европа, като съществуват разнообразни регулаторни органи, насочени към стопанските дейности. Техните правомощия за правоприлагане са насочени по-скоро към санкциониране на предприятията, отколкото към оказване на подкрепа на жертвите, но съществуват и механизми в рамките на полицията и други правителствени агенции, в случай че е налице криминален елемент във връзка със стопанската дейност.

Шотландия разполага с две национални институции по правата на човека (NHRI):

[Комисия по правата на човека на Шотландия \(SHRC\)](#)

[Комисия за равенство и права на човека \(EHRC\)](#)

SHRC и EHRC разполагат със споделени правомощия в областта на правата на човека и изпълняват важни, макар и различни роли в насърчаването и мониторинга на прилагането на международно признати права на човека на национално равнище. Съответните правомощия на всяка комисия са описани на техните уебсайтове.

Омбудсманът по публичните услуги на Шотландия (SPSO) разглежда оплаквания срещу повечето децентрализирани публични служби в Шотландия като последен етап. Омбудсманът е независим служител на публична длъжност и при упражняването на своите функции не приема насоки и не подлежи на контрол от който и да е член на шотландското правителство или шотландския парламент. SPSO може да проучва предполагаеми нарушения на правата на човека като част от разглеждането на дадена жалба. Малко вероятно е европейска транснационална корпорация да бъде сред органите, по отношение на които SPSO е компетентен да получава жалби. SPSO може да разглежда жалби относно услуги, предоставени от частния или доброволния сектор, ако те са извършени от името на орган под юрисдикцията на SPSO.

В допълнение към това в член 9, параграфи 4 и 5 от Закона за омбудсмана по публичните услуги на Шотландия от 2002 г. се посочва кой може да отправя жалба до SPSO. Тези лица трябва да пребивават в Обединеното кралство към момента на отправянето на жалбата или действията, предмет на жалбата, трябва да са извършени по времето, когато лицето се е намирало в Обединеното кралство.

5. Вашата държава налага ли задължения на европейските транснационални корпорации да създават механизми за подаване на жалби или услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност? Тези задължения отнасят ли се и за нарушенията, извършени извън Европейския съюз? Кой отговорар за наблюдението на тези дейности във Вашата държава? Има ли публични доклади, които предоставят информация относно функционирането на системата?

Обединеното кралство е създадо национално звено за контакт (НЗК) във връзка с насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, които представляват набор от насоки за отговорно бизнес поведение, което, наред с другото, обхваща и правата на човека. НЗК на Обединеното кралство е част от Министерството за международна търговия и е отговорно за повишаване на осведомеността относно насоките на ОИСР и за прилагане на свързания с това механизъм за подаване на жалби. Ако дадено дружество наруши насоките на ОИСР, жалба до НЗК може да се отправи от всяка заинтересована страна, което включва нейните служители или техните синдикални организации, както и общности, засегнати от дейностите на дружеството. НЗК цели да постигне споразумение между страните посредством медиация, но когато това не е възможно, се публикува достъпно за обществеността становище дали дружеството е действало в разрез с насоките. Информация относно отправянето на жалба може да бъде намерена на [уебсайта на НЗК](#).

Другите институции, от които могат да бъдат получени съвети и услуги по медиация в Обединеното кралство, включват [бюрата за помощ на гражданите](#) и [Службата за консултации, помиряване и арбитраж](#).

6. Имам ли специални права, ако съм уязвима жертва, която търси защита по съдебен ред за нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност на предприятията? Мога ли да получа достъп до правна помощ и при какви условия? Кой разходи ще бъдат покрити от правната помощ? Имам ли достъп до правна помощ при същите условия, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза?

Финансираната с публични средства правна помощ позволява на хората да предприемат действия във връзка със зачитането на техните права или да платят за своята защита, когато в противен случай не биха могли да си го позволят.

Няма изискване съответното лице да пребивава в Шотландия, когато кандидатства за правна помощ по Закона за правната помощ (Шотландия) от 1986 г. Съществуват два вида правна помощ при граждански спорове:

i. Чрез осигуряването на съвети и помощ адвокатът може да предоставя съвети, да отправя запитвания и да осъществява кореспонденция с други лица от името на клиента. Осигуряването на съвети и помощ е достъпно по въпроси в областта на шотландското право (включително правото на Обединеното кралство, което се прилага в Шотландия), но като цяло не може да се използва за разглеждане на спорове в съда.

ii. Правна помощ при граждански спорове е достъпна при производства пред шотландските съдилища.

И двата вида правна помощ при граждански спорове подлежат на законоустановени критерии за допустимост. Осигуряването на съвети и помощ е достъпно при изпълнение на финансови критерии за допустимост. Критериите за допустимост за лицата, които получават правна помощ при граждански спорове, са последователни и прозрачни, като молбите подлежат на законоустановени проверки. Първите две проверки се отнасят до правната обоснованост на молбата. Трябва да се демонстрира, че за делото, за което се иска правна помощ, съществува правно основание („обосновано предположение“) и че е разумно да се използват публични средства за подпомагане на делото. Третата проверка се отнася до финансовото положение на ищеца.

Повече информация може да бъде намерена на [уебсайта на Съвета за правна помощ на Шотландия](#).

С член 9 от Закона за трафика и експлоатацията на хора (Шотландия) от 2015 г. шотландските министри получават правомощия да определят периода, в рамките на който трябва да се предостави подкрепа и помощ на пълнолетни лица, когато съществуват разумни основания да се счита, че те са станали жертва на престъпление, изразяващо се в трафик и експлоатация на хора. Този период за осигуряване на подкрепа е определен на 90 дни по силата на наредба, която влезе в сила на 1 април 2018 г., и включва осигуряването на подкрепа и помощ във връзка със следното (но не само):

настаняване

ежедневни разноски
медицински консултации и лечение (включително психологическа оценка и лечение)
писмен и устен превод
осигуряване на съвети
правни консултации
информация за други услуги, достъпни за пълнолетни лица
репатриране

В член 10 от Закона от 2015 г. се определят правомощия, съгласно които шотландските министри могат да приемат наредби относно подкрепата и помощта, които могат да бъдат осигурени на пълнолетно лице, което е или изглежда е станало жертва на робство, принудително подчинение и принудителен или задължителен труд. На 1 април 2018 г. влезе в сила наредба, в която се установява процесът по определяне дали дадено пълнолетно лице е жертва на такова престъпление; подкрепата и помощта, които се осигуряват; и се посочва, че срокът, за който се осигуряват, следва да е същият като за жертва на престъпление, изразяващо се в трафик и експлоатация на хора.

Шотландското правителство е сключило споразумения за финансиране с организацията [Migrant Help](#) (която осигурява подкрепа на пълнолетни жертви на трафик и експлоатация, с изключение на жени, които са станали жертва на трафик с цел търговска сексуална експлоатация) и с [Алианса за повишаване на осведомеността относно трафика на хора](#) (който осигурява подкрепа на жени, станали жертва на трафик с цел търговска сексуална експлоатация). [Службата за психологически травми, разположена в „The Anchor“](#), която е част от Националната здравна служба за района на Глазгоу и Клайд, също получава финансови средства за предоставяне на психологическа помощ на всички пълнолетни жертви на трафик и експлоатация на хора, установени в Шотландия.

Последна актуализация: 30/07/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.